

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ Θ'

ΚΥΡΙΑΚΗ 18 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 1931

ΔΡΙΘ. 3

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ ΤΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΑΘΗΝΩΝ

Ἀριθ. { πρωτ. 77 Ἐν Ἀθήναις τῇ 11 Ἰανουαρίου 1931
διεκπ. 42

Ἐν Ὄνο Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν

*Πρὸς τοὺς αἰδεσιμωτάτους ἐφημερίους
καὶ τὸν εὐσεβῆ λαὸν τῆς καθ' ἡμᾶς Ἀγιοπάτης
Ἀρχιεπισκοπῆς.*

Ἀπερίγραπτον ἐνεποίησαν φρίκην αἱ γνωσθεῖσαι ἤδη λεπτομέρειαι διαπραχθέντος κατ' αὐτὰς ἐν Ἀθῆναις κακουργήματος, καθ' ὃ πενθερὰ καὶ σύζυγος ἐκ μίσους προεμελέτησαν καὶ ἐν συνεργείᾳ μετ' ἄλλων διέπραξαν τὸν φόνον ἢ μὲν τοῦ γαμβροῦ, ἢ δὲ τοῦ συζύγου τῆς. Τοιαῦτα ἐγκλήματα ἦσαν ἄλλοτε ἀγνωστα εἰς τὴν ἑλληνικὴν κοινωνίαν. Ἀλλά, δυστυχῶς, κατὰ τὴν ἣν διανύομεν μεταπολεμικὴν περίοδον ἡ λυμαιομένη πάσας τὰς χώρας μεγάλη ἐγκληματικότης ἤρξατο ἐπικινδύνως ἐπικαταλαμβάνουσα καὶ τὴν ἑλληνικὴν κοινωνίαν. Διαπράττονται ἐν αὐτῇ ἐγκλήματα τέως ἀνήκουστα, οἷον καὶ τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος φρικιαστικὸν ἐγκλημα, ἐν γένει δὲ παρατηρεῖται χαλάρωσις τῶν ἠθικῶν δεσμῶν τῶν ἀτόμων καὶ τῶν οικογενειῶν, τείνουσα εἰς ἀποσύνθεσιν καὶ ἐκφυλισμόν.

Αἱ αἰτίαι τούτων εἶναι πολλαὶ καὶ διάφοροι, ἀλλ' ἀναμφιβόλως ἡ ἐξασθένεισι τοῦ θρησκευτικοῦ αἰσθηματος μεγάλως συντελεῖ εἰς τοιαύτας θλιβεράς τῆς ἐγκληματικότητος ἐκδηλώσεις. Ἐνθ' ὃ ἑλληνικὸς λαὸς κατὰ βάθος θρησκευεῖ καὶ εἶνε εὐσεβής, εἰς τινὰς τάξεις αὐτοῦ παρατηρεῖται χαλάρωσις τοῦ θρησκευτικοῦ αἰσθηματος, θρησκευτικὴ ἀδιαφορία καὶ ἀπιστία. Ἀλλ' ἀκριβῶς ἡ θρησκευτικὴ ἀδιαφορία καὶ ἡ ἀπιστία προάγουν τὴν ἀνηθικότητα καὶ τὴν τάσιν πρὸς τὸ ἐγκλημα. Ἄνθρωπος ἀδιάφορος πρὸς τὴν θρησκείαν ἢ ἐντελῶς ἀπίστος, μὴ ἔχων ἰδανικά, ἀλλ' ἐκ τῆς ὕλης τὰ πάντα ἐξαρτῶν, δὲν διστάζει καὶ εἰς κακουργήματα νὰ προβαίη πρὸς ἰκανοποίησιν τῶν ὀρέξεων καὶ παθῶν του. Ἄνθρωπος, μὴ ἔχων τὴν ψυχὴν του θερμαινομένην ὑπὲρ τοῦ ἱερωτέρου τῶν αἰσθημάτων, οἷον τὸ θρησκευτικὸν αἶσθημα, ἄνθρωπος μὴ ἔχων φόβον Θεοῦ, εὐκόλως συναρπάζεται ὑπὸ τῆς ἁμαρτίας καὶ ρίπνεται ἀκάθεκτος πρὸς τὸ κακόν. Κανὲν ἄλλο αἶσθημα, ἐκτὸς τοῦ θρησκευτικοῦ, καὶ καμμία ἄλλη δύναμις δὲν δύνανται νὰ συγκρατήσουν τὸν ἄνθρωπον ἀπὸ τῆς ἁμαρ-

τίας καὶ τοῦ ἐγκλήματος. Οὔτε ἡ παιδεία, οὔτε αἱ γνώσεις, οὔτε ὁ πολιτισμός, ἄνευ τῆς ἐξαγιαζούσης ταῦτα πάντα θρησκευτικῆς πίστεως, δύνανται νὰ προφυλάξουν τὸν ἄνθρωπον ἀπὸ τοῦ κακοῦ. Μόνον ἡ θρησκεία καὶ δὴ ἡ χριστιανικὴ θρησκεία ἐξυψώνει τὸν ἄνθρωπον καὶ μόνον δι' αὐτῆς ἡ ζωὴ προσλαμβάνει τὴν ἀληθῆ καὶ ὑψηλὴν τῆς ἔννοιαν, μόνον αὐτὴ γίνε-ται ἡ πηγὴ τῆς ἀληθοῦς εὐτυχίας τοῦ ἀνθρώπου. Ἡ δὲ ἑλλειψις αὐτῆς συνεπάγεται τοὺς φόνους, τὰ ἐγκλήματα, τὸν ἐκφυλισμόν, τοιαύτας ἀπαισίας ἐκδηλώσεις τοῦ κακοῦ, οἷαι συνταράσσουσι τὴν κοινωνίαν μας.

Ἴσως πρέπει νὰ προστεθῇ ὅτι καὶ τῆς καθόλου κακοδαιμονίας τῆς συγχρόνου κοινωνίας αἰτία εἶνε ἡ ἐξασθένεισι τοῦ θρησκευτικοῦ αἰσθηματος. Διότι εἰς τὴν ἐξασθένεισιν ταύτην ὀφείλεται, πρῶτιστα πάντων, ἡ ἐπικράτησις ἀρχῶν καὶ συνηθειῶν ἀνατρεπτικῶν τῆς ἰσορροπίας τῶν κοινωνικῶν τάξεων, τῶν ἀνωμάλων σχέσεων κεφαλαίου καὶ ἐργασίας, τῆς χαλάρω-σεως τῶν οικογενειακῶν δεσμῶν, τῆς ἀναπτύξεως τοῦ ἡδονισμοῦ, τῆς μανίας τῆς πολυτελείας, ἔναντι τῆς πείνης τῶν ἐργατικῶν τάξεων καὶ τοῦ φάσματος τῆς ἀνεργίας, τῆς ἐλλείψεως σεβασμοῦ τῶν κατωτέρων πρὸς τοὺς ἀνωτέρους, τῶν τέκνων πρὸς τοὺς γονεῖς, τῶν πολιτῶν πρὸς τοὺς νόμους καὶ πρὸς τὴν ἔννοιαν τοῦ Κράτους, τῆς πανταχοῦ ἐκδηλουμένης ἀναρχίας καὶ ἀπειθαρχίας. Ἡ ἐξασθένεισι τοῦ θρησκευτικοῦ αἰσθηματος εἶνε ἡ κυριωδέστερα αἰτία καὶ αὐτῆς τῆς οικονομικῆς κρίσεως, διότι ἀνετράπησαν αἱ βάσεις ἐκεῖναι ἐπὶ τῶν ὁποίων στηρίζεται ἡ ἀλληλεγγύη τῶν ἀνθρώπων καὶ ἐξηφανίσθησαν ἡ ἐμπιστοσύνη, ἡ τιμιότης, ἡ ἀγάπη πρὸς τὴν ἐργασίαν, ὁ σεβασμὸς πρὸς τὴν ἰδιοκτησίαν τοῦ ἄλλου καὶ ἀντικατεστάθησαν αἱ ἀρεταὶ αὗται διὰ τῆς κλοπῆς, τῆς ἀρπαγῆς, τοῦ ἀθεμίτου πλουτισμοῦ, τῆς αἰσχροκερδείας, ὄλων ἐκεῖνων τῶν κακιῶν, αἱ ὁποῖαι προσέρχονται ἐκ τῆς ἐλλείψεως τοῦ θρησκευτικοῦ καὶ ἠθικοῦ αἰσθηματος.

Ὅθεν εἶναι ἀνάγκη ν' ἀνανήψῃ ἡ κοινωνία καὶ νὰ ἐπανέλθῃ πρὸς τὸν Θεόν, ἀπὸ τοῦ ὁποῦ ἀπεμακρύνθη, νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὰς πηγὰς τῆς ἀληθοῦς ζωῆς καὶ νὰ στηριχθῇ ἐπὶ τῶν βάσεων αὐτῆς, ἀπὸ τῶν ὁποίων ἐξέπεσεν. Ἡ Ἐκκλησία ἔχει ὑπέρτατον καθήκον νὰ ἐργασθῇ πρὸς τοῦτο καὶ ν' ἀσκήσῃ τὴν εὐεργετικὴν τῆς ἐπίδρασιν ἐπὶ τῆς κοινωνίας, δι' ὄλων τῶν δυνατῶν εἰς αὐτὴν πνευματικῶν μέσων. Ἀλλ' εἶναι ἀνάγκη καὶ ὁ λαὸς νὰ συναίσθανθῇ βαθύτατα τὴν ἀξιοθρήνητον κατάστασιν, εἰς ἣν περιήλθεν ἡ κοι-

νωνία, καὶ νὰ ἐπιζητήσῃ τὴν πρόληψιν τῆς τελείας καταπτώσεως. Ἐὐφροδὲς ἔγκλημα τῶν ἡμερῶν τούτων πρέπει νὰ ἐμβάλῃ πάντας εἰς σοβαρὰς σκέψεις. διότι τὸ ἔγκλημα εἶναι ἐκδήλωσις λίαν ἐπικινδύνου καταστάσεως τῆς κοινωνίας. Ἄς ἐνισχύσῃ ὁ λαὸς τὸ ἔργον τῆς Ἐκκλησίας πρὸς ἀναζωογόνησιν τοῦ θρησκευτικοῦ αἰσθήματος, διὰ τῆς ἐξυψώσεως τοῦ ἐφημεριακοῦ Κλήρου, τελείως ἐγκαταλειμμένου ἰδίως ἐν τῇ ὑπαίθρῳ χώρᾳ διὰ τῆς ἀναπτύξεως τοῦ θείου κηρύγματος καὶ τῆς διδασκαλίας τῶν χριστιανικῶν ἀρχῶν, διὰ τῶν ἔργων τῆς κοινωνικῆς προνοίας καὶ τῆς φιλανθρωπίας. Ἄς ζητήσῃ ὁ λαὸς τὴν θρησκευτικὴν διαπαιδαγώγησιν τῆς νεολαίας, διὰ τῆς ἐνισχύσεως τῆς διδασκαλίας τῶν θρησκευτικῶν μαθημάτων καὶ τῆς ἠθικῆς μορφώσεως τῶν νέων, τὴν λήψιν αὐστηροῦτων μέτρων πρὸς ἀπομάκρυνσιν αὐτῶν ἀποθεμάτων καὶ ἀκροαμάτων τῶν κινήματιγράφων, διαφθερόντων τὰς ψυχὰς καὶ προαγόντων τὰς ἐγκληματικὰς τάσεις. Οἱ κινήματογράφοι διὰ τῶν ἀσέμνων παραστάσεων, τὰ πορνεγραφικὰ καὶ ἄσεμνα δημοσιεύματα διάφθειρου καὶ καταστρέφου ὄχι μόνον τοὺς νέους, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἐνήλικας, ἐπιβάλλεται δὲ ἡ ἄμεσος καταπολέμησις αὐτῶν πρὸς πρόληψιν τῆς τελείας ἠθικῆς καταστροφῆς. Δὲν ἀρκεῖ δὲ μόνον ἡ Ἀστυνομία καὶ αἱ ἄλλαι Ἀρχαὶ νὰ λαμβάνουν κατασταλτικὰ μέτρα, ἀλλὰ εἶνε ἀνάγκη καὶ ὁ λαὸς νὰ συντρέχῃ εἰς τὸ ἔργον αὐτῶν καὶ νὰ συντελῇ εἰς καταπολέμησιν τοῦ κακοῦ. Ἐὰν σκηνῆς τοῦ θεάτρου καὶ ἀπὸ τῆς ὀθόνης, τοῦ κινήματογράφου ἄσεμνα καὶ ἀνήθικα θεάματα καὶ ἀκροάματα τὰ ἀπαίσια δημοσιεύματα, τὰ περιφερόμενα ἀνά τὰς ὁδοὺς πρὸς σκανδαλισμὸν ἰδίως τῶν νέων, ἔπρεπε ν' ἀποκρούωνται ὑπ' αὐτοῦ τοῦ λαοῦ διὰ νὰ τελεσφορήσουν τὰ μέτρα τῶν Ἀρχῶν κατ' αὐτῶν. Οἱ βλασφημούντες τὰ ἱερά καὶ ὅσα εἰς τὰς ὁδοὺς καὶ εἰς τὰ διάφορα κέντρα, οἱ ὑβρίζοντες τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ καὶ τῶν ἁγίων ἔπρεπε νὰ καταδιώκωνται ὑπ' αὐτοῦ τοῦ λαοῦ, διὰ νὰ παύσῃ ἡ καιρίως προσβάλλουσα τὴν ἑλληνικὴν κοινωνίαν ἀσχημία αὕτη τῆς βλασφημίας τῶν θείων.

Ἐπάρχουν μυρία λεπτομέρειαι τῆς ζωῆς τὰς ὁποίας πρέπει νὰ προσέξῃ ὁ λαὸς πρὸς θρησκευτικὴν καὶ ἠθικὴν ἀνόρθωσιν του. Ἀλλὰ γενικὴ ἀρχὴ δέον νὰ τεθῇ κατὰ τὴν ὁποίαν πρέπει νὰ ἐπιδιωχθῇ πᾶν εἶς τι δύναται νὰ συντελέσῃ εἰς τὴν ἀνόρθωσιν ταύτην. Σπουδαῖος δὲ παράγων πρὸς τοῦτο δέον ν' ἀποβῇ ὁ ἐφημεριακὸς Κλήρος, ὡς ὄργανον πνευματικῶν τῆς Ἐκκλησίας. Ὁ Κλήρος πρέπει νὰ ἔχῃ ἐπίγνωσιν θαυτάτην τῆς ἀποστολῆς του, ν' ἀντιπροσωπεύσῃ αὐτὸν τὸν Θεὸν δι' ἐκάστης πράξεως καὶ ἐνεργείας του, ἔργῳ καὶ λόγῳ νὰ διδάσκῃ καὶ ἐπιβάλλῃ τὰς χριστιανικὰς ἀρχὰς ἐπὶ τοῦ λαοῦ, νὰ εἶνε ὁ πραγματικὸς αὐτοῦ διδάσκαλος καὶ ὁδηγός. Ἐὰν αἱ τραγικαὶ γυναῖκες τοῦ συνταράσσοντος τὴν κοινωνίαν ἐγκλήματος διετέλου ὑπὸ τὴν πραγματικὴν καὶ ἀληθῆ ἐπίδρασιν τῆς θρησκείας, ἀνήκουσαι εἰς αὐτὴν οὐχὶ μηχανικῶς καὶ τυπικῶς, ἀλλὰ διὰ πεφωτισμένου καὶ πραγματικοῦ θρησκευτικοῦ αἰσθήματος, θεβαίως δὲν θὰ ἔδαφον τὰς

χειρας τῶν εἰς τὸ αἷμα τοῦ θύματος, δὲν θὰ ἐκυριεύοντο ὑπὸ τοῦ μίσους καὶ δὲν θὰ προσέβαινον εἰς τὴν συτηριὰν ἐγκλήματος. Ὁ ἐφημεριακὸς Κλήρος ὀφείλει νὰ εὐρίσκηται εἰς διαρκῆ ἐπαφὴν πρὸς τὸν λαόν, νὰ εἰσέρχεται εἰς τὴν οἰκογένειαν, νὰ ἀγιάζῃ, καὶ νὰ νοθεύει αὐτήν, νὰ διαλλάσῃ τὰ δυστώσα μέλη τῆς οἰγενείας, νὰ παραλάβῃ τὴν ρῆσιν τῆς ἁρμονικῆς συμφύσεως, τὰ εἰρηνεύῃ, καὶ νὰ καθοδηγῇ, νὰ παρακολουθῇ τὰς ἀνάγκας τῶν δυστυχοῦντων, ν' ἀνακουφίῃ καὶ βοηθῇ αὐτούς.

Ταῦτα πολλάκις προφορικῶς ὑποδείξαντες πρὸ τῶν ὑφ' ἡμᾶς ἐφημεριακῶν Κλήρων θεωροῦμεν ὡς ἀποτελοῦντα καθήκοντα αὐτοῦ ἐκ τῶν σπουδαιότατων. Διότι ὁ Κλήρος δὲν ἔχει ἄπλως τελετουργικὰ θρησκευτικὰ καθήκοντα, ἀλλ' ἀποτελεῖ σπουδαιότατο πνευματικὸν παράγων ἐν τῇ κοινωνίᾳ. Ὅθεν πατρικῶς ἀξιόθμεν πρὸς πάντας ἐφημερίους ὅπως ἐργάζηται κατὰ τρόπον ἀρμόζοντα εἰς τὴν τοιαύτην ἰδιότητα καὶ ἀποσταλὴν τοῦ ἱεροῦ Κλήρου. Ἐκαστοῦ ἂς αἰσθάνεται βαθύτατα ὅτι ἀντιπροσωπεύει ἐν τῷ κύκλῳ τῆς δράσεώς του, ὡς κληρικῶν, τὴν Ἐκκλησίαν καὶ ὅτι τὸ ἔργον αὐτῆς ἐκτελεῖ ἐν τῇ Κοινωνίᾳ.

Παραγγελομεν ὅπως ἡ παρούσα Ἐγκύκλιος ἀναγνωσθῇ ἐν τοῖς ναοῖς κατὰ τὴν προσεχῆ Κυριακὴν καὶ ἐξηγηθῇ εἰς τὸν λαόν, γίνωσι δὲ πρὸς αὐτὸν ἀνάλογαι πρωτοπαί καὶ συστάσεις.

Ἡ δὲ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ εἴη μετὰ πάντων ἡμῶν. Ἀμήν.

Ἐσχέτης πρὸς Κύριον

† Ο ΑΘΗΝΩΝ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

Α' ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΝ ΘΕΟΛΟΓΙΚΟΝ ΣΥΝΕΔΡΙΟΝ

Ὡς εἶχεν ἀναγγελοῦν ὑπο τῆς Ἐπιτομῆς, τῆ 3—5 ἐν μηνὸς προσηγουσίας τοῦ «Συνδέσμου τῶν Θεολόγων καθηγητῶν» συναρτοσηθῆ ἐν Ἀθήναις τὸ Α' Πανελλήνιον Θεολογικὸν Συνέδριον. Πρὸς τοῦτο μετὰ τὴν τῆ πρώτῃ τῆς κινήσεως ἡμερας τελεσθεύσαν ἐν τῷ ναῷ τῆς Ριζουρίου Ἐκκλησιαστικῆς Σχολῆς ὑσίαν λειτουργίαν, κατ' ἣν ἐμφοροστάτησεν ὁ Μακαρὸς Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν, οἱ πάντες καθηγηθένουσαν εἰς τὴν αἴθουσαν τῆς Ἀρχαιολογ. Ἐπιτομῆς. Κατὰ τὴν συνεδρίαν ταύτην παρεστήσαν ἡ Α. Μ. ὁ Ἀρχιεπίσκοπος, ὁ ἐπὶ τῆς ἡλικίας καὶ τῶν θρησκευτικῶν ὑπουργος κ. Γ. Παναγόπου, οἱ Δεσφ. μητροπολίτης Τραπεζοῦδος κ. Χρυσάνθος καὶ Ἀρχιεπισκοπικός Ἀμερικῆς κ. Ἀθηναγόρας, οἱ καθηγηταὶ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου, μέγας ἀριθμὸς νεολόγων τῆς μέσης ἐκπαίδευσσεως ἐξ Ἀθηνῶν, Πειραιῶς, περιχώρων καὶ ἐκ τῶν ἐσσημῶν. Ἡ αἴθουσα ἦτο κατάμεστος.

Ἀρξάμενης τῆς συνεδρίας διὰ προσευχῆς, τῆ προτάσει τοῦ Προέδρου τοῦ Συνεδρίου, τοῦ καὶ Προέδρου τοῦ «Συνδέσμου τῶν Θεολόγων καθηγητῶν» Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου κ. Ἀμ. Ἀλιβιζάτου, τὸ συνέδριον ἀνεκήρυξεν ἐπιτίμους αὐτοῦ Προέδρου, τὴν Α. Μ. τὸν Ἀρχιεπίσκοπον Ἀθηνῶν,

τόν ἐπί τῆς Παιδείας ὑπουργόν καί τόν Κοσμητορά τῆς Θεολογ. Σχολῆς Πανοσ. Ἀρχιμ. κ Βασιλείου Στεφ. νίδην. Μεθ' ὃ χαιρετίσας τοὺς συνέδρους, ὁ αὐτός ἐν γενικῇ εἰσηγήσει ὠμίλησε περὶ τῶν ἐπασχολησόντων τὸ συνέδριον ζητημάτων, τῶν ἐν τῇ ἡμερησίᾳ διατάξει ἀναγεγραμμένων, παρεκάλεσε δ' ἐν τέλει τὴν Α. Μ. ὅπως κηρύξῃ τὴν ἐναρξιν τῶν ἐργασιῶν τοῦ συνεδρίου.

Ἡ Α. Μ. μετὰ ὠραίαν πρὸς τὸ συνέδριον προσλαλίαν εὐχηθεὶς ὑπὲρ τῆς εὐδοξίας αὐτοῦ ἐκήρυξε τὴν ἐναρξιν τῶν ἐργασιῶν, εἶτα δὲ ὁ κ. ὑπουργὸς λαβὼν τὸν λόγον εἶπεν ὅτι ἡ καθύβρνησις θεωροῦσα τὴν Ἐκκλησίαν ὡς ἠθικὴν, ἔθνικὴν καὶ κοινωνικὴν δύναμιν ἐυσεύμνησεν ἤδη περὶ αὐτῆς, θὰ μεριμνήσῃ δὲ καὶ ἐφεξῆς ἵνα ὁ κλήρος μὲ ἐπασχῆ μόρφωσιν καὶ οἰκονομικὴν αὐτάρκειαν ἐπιδοθῆ ἀπορίσπαστος εἰς τὴν ἠθικὴν καὶ κοινωνικὴν του ἀποστολήν, ἐχαιρέτισε δὲ τὸ Ἀ' Πανελλήνιον Θεολογικὸν Συνέδριον ὡς ἐκδήλωσιν τοῦ πνεύματος τῆς ἀλληλεγγύης ἐν τῇ συντελουμένῃ σήμερον ἠθικῇ ἀναγεννήσει τοῦ ἔθνους καὶ ὑπεσχέθη ὅτι θὰ υἱοθεήσῃ τὰ προκείμενα αὐτοῦ ὅσα πρόκειται νὰ συμβάλουν εἰς τὴν ἠθικὴν ἀναζωογόνησιν τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους.

Μετὰ τὸν κ. Ὑπουργὸν ἐχαιρέτισαν τὸ συνέδριον ἕκ μέρους μὲν τῆς Μαθηματικῆς Ἐταιρείας ὁ πρόεδρος αὐτῆς Καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου κ. Νεῖλος Σακελλαρίου, ἕκ μέρους δὲ τῆς Ὀμοσπονδίας τῶν καθηγητῶν τῆς μέσης ἐκπαιδεύσεως ὁ Πρόεδρος αὐτῆς κ. Γιδρακάκος.

Ἀρξαμένης τῆς ἡμερησίας διατάξεως ὠμίλησαν ἐπὶ τοῦ πρώτου θέματος αὐτῆς «ἡ θέσις τῆς Ἐκκλησίας ἐν τῷ κοινωνικῷ ὄργανισμῷ» ὁ Καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου κ. Γρηγόριος Παπαμιχαήλ, μεθ' ὃν προσέθεσε συμπληρωματικὰ τινα ὁ κ. Π. Τραπεζέλας, εἶτα δὲ ὠμίλησεν ὁ Καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου κ. Π. Μπρατσιώτης. Ἐπὶ τοῦ δευτέρου θέματος «συνεργασία τῆς Ἑλληνικῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας μετὰ τῶν λοιπῶν ὀρθοδόξων καὶ ἑτεροδόξων Ἐκκλησιῶν» εἰσηγήθησαν οἱ Καθηγηταὶ τοῦ Πανεπιστημίου κ. κ. Κ. Δουβουνιώτης καὶ Ἀμ. Ἀλιβιζάτος, ἐπὶ δὲ τοῦ τρίτου ὁ Καθηγητῆς τοῦ Διδασκαλείου κ. Χ. Γκιτάκος καὶ ὁ Καθηγητῆς τοῦ Γυμνασίου κ. Πετρούνιαις.

Μετὰ τὴν μεσημβρίαν τῆς α' ἡμέρας οἱ συνέδριοι ἐπεσκέφθησαν τὸ νέον Βυζαντιολογικὸν Μουσεῖον ὀδηγοῦντος καὶ ἐρμηνεύοντος τὰ κατ' αὐτὸ τοῦ Διευθυντοῦ αὐτοῦ Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου κ. Γ. Σωτηρίου. Καθ' ἅσπασαν τὴν β' ἡμέραν καὶ μέχρι τῆς μεσημβρίας τῆς τρίτης οἱ συνέδριοι, εἰς τρία τμήματα διακρινθέντες ἐν μὲν τῷ πρώτῳ ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ κ. Γρηγορίου Παπαμιχαήλ, ἐν δὲ τῷ δευτέρῳ ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ κ. Δουβουνιώτου καὶ ἐν τῷ τρίτῳ ὑπὸ τὴν τοῦ κ. Γκιτάκος συνεζήτησαν ἐπὶ τῶν θεμάτων τῆς ἡμερησίας διατάξεως, τὰ δὲ πορίσματα ἐξηγγέλθησαν κατὰ τὴν ἀπογευματινὴν συνεδρίαν τῆς τρίτης ἡμέρας εἰς τὴν ὅλην συνέλευσιν.

Αἱ προτάσεις καὶ εὐχαὶ αὗται ὡς ἐνεκρίθησαν ὑπ' αὐτῆς ἔχουσι κατὰ τὸ πλεῖστον ὡς ἑξῆς :

1) Ὅπως ἡ Ἐκκλησία καταστή κέντρον φιλανθρωπικῆς δράσεως, διατιθεμένης τῆς παρουσίας τῶν ναῶν, μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν τῶν ἀπαραιτήτων διὰ τὴν

μισθοδοσίαν τοῦ κλήρου καὶ τὴν συντήρησίν των δαπανῶν, ἀποκλειστικῶς διὰ φιλανθρωπικοὺς σκοποὺς.

2) Ὅπως ἡ Ἱερὰ Σύνοδος, εὐρίσκουσα τρόπον ν' ἀκαλλαγῇ τοῦ φόρου τῶν ὑπηρεσιακῶν ὑποθέσεων, καταστήσῃ κύριον ἀντικείμενον τῶν συσκέψεων αὐτῆς τὰ ἀπασχολοῦντα τὰς κοινωνικὰς τάξεις καὶ τὴν χριστιανικὴν οἰκογένειαν πικρὰ προβλήματα.

3) Ὅπως ἡ Ἐκκλησία, μελετῶσα τὴν ἐν καιρῷ ἐφαρμογὴν γενικωτέρας ἐργατικῆς πολιτικῆς, ἐπιζητῇ εὐκαιρίας ἐμπράκτου ἐκδηλώσεως τῆς συμπαθείας τῆς πρὸς τὸν ἐργάτην, ἐνισχύουσα αὐτόν, ὅταν τὰ δίκαιά του παραγινωρίζονται.

4) Ὅπως ἡ Ἐκκλησία λαλῇ πρὸς πάσας ἀνεξαρτέτως τῆς κοινωνικῆς τάξεως τὴν γλώσσαν τῆς εὐαγγελικῆς δικαιοσύνης καὶ τοῦ χριστιανικοῦ καθήκοντος, κατακρίνουσα τὴν ἀδικίαν, ὅποθενδήποτε ἐκδηλουμένην.

5) Ὅπως ὁ ἐφημέριος, ἀνεξαρτήτως τῶν ἐπ' ἀμοιβῇ ἱεροποριῶν, ἐπισκέπτεται τοὺς ἐνορίας του, καλλισυνῶν μετ' αὐτῶν σχέσεις πατρότητος καὶ φιλίας ἐν Χριστῷ.

6) Ὅπως ἡ Ἐκκλησία πρωτοστατήσῃ πρὸς διοργανώσιν πανελληνίου ἐνώσεως μητέρων, καθορίζουσα ὡς εἰδικὴν ἐρωτὴν τοῦ ὀρθοδόξου παιδικοῦ κόσμου τῆς Ἑλλάδος τὴν «τοῦ δωδκαετοῦς παιδὸς Ἰησοῦ».

7) Ὅπως καταβληθῇ μέρος μὲν διὰ τὴν πύκνωσιν καὶ συστηματικοποίησιν τοῦ ἀπ' ἀμβωνος συγχρονισμένου θείου κηρύγματος.

8) Ὅπως ὁργανωθῇ ἐνιαῖον σύστημα Κατηχητικοῦ Σχολείου, καταλλήλως ἐπξεργαζόμενον ὑπὸ εἰδικῶν Καθηγητῶν τῆς Θεολ. Σχολῆς τοῦ Πηλίου καὶ ἄλλων, ληφθῆ δὲ μέρος μὲν περὶ ἰδιαιτέρου τακτικοῦ ἐκκλησιασμοῦ τῶν παιδῶν.

9) Ὅπως γίνεται ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας εὐρυτάτη χρησιμοποίησις τῆς διὰ τοῦ Τύπου διαφωτίσεως.

10) Ὅπως ἐπιδιωχθῇ ἄνευ ἀναβολῆς ἡ παρασκευὴ Κλήρου ζωντανοῦ καὶ ἀγρίου, δυναμένου νὰ μεταγίση τὰς χριστιανικὰς ἀρχὰς εἰς τὴν Κοινωνίαν, ἰδρυομένου Ὀμοσπονδίου τῶν θεολόγων φοιτητῶν κατὰ τὰς γενομένας κατ' ἐπανάλειψιν ὑποδείξεις τῆς Θεολογικῆς σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου. Καὶ

11) Ὅπως περιορισθῇ ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐπισκοπικῶν ἐδρῶν καὶ τῶν ἐνοριακῶν ἐφημεριῶν, ἐξασφαλιζομένης διὰ τὰς ἐκάστοτε χηρευούσας θέσεις τῆς ἐκλογῆς τῶν ἀρίστων.

Ἐπὶ τοῦ β'. θέματος «Συνεργασία ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας μετὰ τῶν λοιπῶν ὀρθοδόξων καὶ ἑτεροδόξων Ἐκκλησιῶν», ὅπως :

1) Ἐπιτευχθῇ διὰ παντὸς τρόπου ἡ στενωτέρα συνεργασία πασῶν τῶν ὀρθοδόξων αὐτοκεφάλων ἐκκλησιῶν, παραμεριζομένου παντὸς ἐπιπροσθύνοντος κωλύματος.

2) Ἐπιδιωχθῇ ἡ συστηματικὴ συνεργασία μεταξὺ πασῶν τῶν ὀρθοδόξων θεολογικῶν δυνάμεων διευκολυνομένης ὑπὸ τῶν ἀρμοδίων τῆς συγκλήσεως τοῦ Πανορθοδόξου θεολογικοῦ συνεδρίου ἐν Ἀθήναις, κατ' ἐκφραστῆσαν εὐχὴν ὑπὸ τῶν καθηγητῶν τῶν λοιπῶν Θεολογικῶν Σχολῶν.

3) Ἐξακολουθήσῃ ἡ ἤδη, τῇ ἐπινεύσει τῶν ἀνωτάτων ἐκκλησιαστικῶν ἀρχῶν, ὑφισταμένη συνεργασία μετὰ τῶν λοιπῶν ἑτεροδόξων ἐκκλησιῶν, ἰδίᾳ ἐν

τῇ ὀργανώσει «Πίστις καὶ Διοικήσεις» καὶ ταῖς ἰδιαι-
τέροις σχέσεσι μετὰ τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας
πρὸς ἀνάδειξιν καὶ ὑποστήριξιν τῶν ὀρθοδόξων ἀντι-
λήψεων καὶ ἀληθειῶν, αἵνες δύνανται καὶ πράξει νὰ
ἀποτελέσωσι τὴν βᾶσιν τῆς κοινῆς τῶν διαφόρων
Ἐκκλησιῶν συνεννοήσεως, καθ' ὅσον αὐταὶ ἀντιπρο-
σωπεύουσι τὴν θέσιν τῆς ἀδικαιρέτου Ἐκκλησίας.

4) Ἐξακολούθησι καὶ ἐνισχυθῆ δεόντως ἡ μετὰ
τῶν λοιπῶν Ἐκκλησιῶν συναρραγία ἐν τῷ σταδίῳ τῆς
κοινωνικῆς δράσεως, ὡς αὕτη ἐπιτελεῖται ἰδίᾳ ἐν τῇ
ὀργανώσει «Ζωὴ καὶ Ἔργασια» πρὸς κοινὴν κατα-
πολέμησιν τοῦ ἠθικοῦ κακοῦ ἐν τῇ κοινῶνίᾳ καὶ
ἀνάδειξιν τῶν ἀνωτέρων ἠθικῶν ἀξιών τῆς χριστιαν-
ικῆς θρησκείας, καὶ

5) Ἐπιδιωχθῆ ἡ ἐνίσχυσις τῆς μετὰ τῶν λοιπῶν Ἐκ-
κλησιῶν συναρραγίας ὡς αὕτη ἐμφανίζεται ἐν τῇ ὀρ-
γανώσει «τοῦ Παγκοσμίου συνδέσμου πρὸς προαγωγὴν
διαθνοῦς φιλίας διὰ τῶν Ἐκκλησιῶν» ἐπὶ σκοπῷ ἐν-
ισχύσεως τῆς μετὰ τῶν διαφόρων λαῶν καὶ ἔθνῶν
εἰρημικῆς συνεννοήσεως καὶ συμβιώσεως.

Ἐπὶ τοῦ γ' θέματος «Ἐκπαιδευτικὸ-Ἐπαγγελμα-
τικά, ὅπως :

1) Εἰς τὴν στ' τάξιν τῶν γυμνασίων προσιεθῆ
μία ἀκόμη ὥρα αὐξανομένων ἐπίσης τῶν ὥρῶν διδι-
σκαλίας τῶν θρησκευτικῶν εἰς τὰς δύο ἀνωτέρας
τάξεις τῶν διδασκαλείων.

2) Εἰς τὰ ἀνώτερα παρθεναγωγεῖα αἱ ὥραι νὰ
γίνουιν δύο.

3) Εἰς πάντα τὰ σχολεῖα τὰ θρησκευτικὰ νὰ διδά-
σκωνται ὑπὸ εἰδικῶν θεολόγων.

4) Εἰς τὰ πρακτικὰ λύκεια νὰ διδάσκωνται νὰ θρη-
σκευτικὰ εἰς πάσας τὰς τάξεις καὶ ἀπὸ δύο ὥρας εἰς
ἐκάστην. Ὅπου δὲ δὲν ὑπάρχει γυμνάσιον νὰ ὑπάρχῃ
ὀργανικὴ θέσις εἰς τὰ πρακτικὰ λύκεια.

5) Νὰ διδάσκωνται τὰ θρησκευτικὰ καὶ εἰς πάσας
τὰς τάξεις τῶν ἐμπορικῶν σχολῶν ὑπὸ εἰδικῶν θεο-
λόγων.

6) Εἰς τὴν ε' καὶ στ' τάξιν τῶν δημοτικῶν Σχολείων
νὰ διδάσκωνται τὰ θρησκευτικὰ ὑπὸ εἰδικῶν θεολό-
γων εἰς αἰ πόλεις λειτουργοῦν γυμνάσιον ἢ ἡμι-
γυμνάσιον.

7) Καθιερωθῆ ὀργανικὴ θέσις θεολόγου εἰς τὰ
διδασκαλεῖα, θέσις ἐπιθερητοῦ τῶν θρησκευτικῶν
μαθημάτων καὶ θέσις ἐκπαιδευτικοῦ συμβούλου.

8) Ὑποδιευθύνται γυμνασίῳ νὰ γίνωνται καὶ θεο-
λόγοι.

9) Οἱ πνευσιῶται θεολόγοι νὰ διορίζωνται ὡς λοι-
κοὶ ἱεροκήρυκες καὶ νὰ ἀναλάβουιν καὶ τὰ Κατηχητικὰ
σχολεῖα. Νὰ διορίζωνται ἐπίση: ὡς γραμματεῖς εἰς
τὰς ἐπισκοπὰς.

10) Εἰς τὰς γεωργικὰς καὶ τὰς παντὸς τύπου ἐπαγ-
γελματικὰς σχολὰς νὰ διορίζωνται καὶ θεολόγοι ἀπα-
λειφομένη: τῆς φράσεως: «ἐν ἐλλείψει...» ἀπὸ τῶν
περὶ διοικήσεως τῆς ἐκπαιδεύσεως νόμων.

11) Οἱ ἀπόφοιτοι τῶν ἱεραϊκῶν σχολῶν νὰ διο-
ρίζωνται εἰς τὰς ἐκκλησίας ὡς λογισταὶ ἢ ὡς βοηθοὶ
εἰς τὰς ἐπισκοπὰς μὲ βαθμὸν γραμματέως.

12) Ἰδρῆσις ὑπὸ ὀρθόδοξον πνεῦμα παιδαγωγικῶν
σταθμῶν ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας, συλλόγων καὶ σχο-
λαίων διὰ τοὺς ἀνωμάλους καὶ δυσανώγους μαθητὰς
ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ κράτους.

13) Οἱ παιδαγωγοὶ θεολόγοι νὰ προάγονται καὶ
εἰς διευθυντὰς διδασκαλείων.

14) Νὰ ληφθῆ ταναῖα μέριμνα ὑπερ τῶν ἀποφοί-
των τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς.

15) Διευθύνται ἱεραϊκῶν σχολῶν νὰ γίνωνται θεο-
λόγοι ἐκπαιδευτικοὶ μετὰ εὐδόκιμον ὑπηρεσίαν.

16) Ἐν τῶν διοριζομένων ἐκπαιδευτικῶν ἐν ποσο-
στῶν νὰ εἴνε θεολόγοι.

17) Ἐπιμέριμνοι ὑπηρετητῶντες ὡς ἐκπαιδευτικοὶ
λειτηργεῖ καὶ ἀπομαρτυρεῖ τῆς ὑπηρεσίας λόφ τοῦ
ἀσυμβιβάστου τῆς θέσεως καθηγητοῦ καὶ ἱερέως λα-
βόντων τὴν ἀπόλογον πρὸς τὰ ἔτη τῆς ὑπηρεσίας τῶν
σύνταξιν. Καὶ

18) Νὰ μετακαλήσῃ πρὸς μετακαταίδευσιν εἰς τὸ
διδασκαλεῖον μέσης ἐκπαίδευσως καὶ συμπεριλαμ-
βάνηται εἰς τὰς εἰς ἑξῆς ὥρας δι' εὐνοτέρας σπουδὰς
ἡ τοστολόγος ἀπόλογος ἀριθμο: θεολόγων.

Οἱ ΛΑΪΚΟΙ ΕΝ Τῇ ΟΡΘΟΔΟΞῳ ΕΚΚΛΗΣΙΑ

Τὰ ὑπὸ τὸν ἀνωτέρω τίτλον δημοσιευθέντα εἰς τὸ
ἴκ' ἀριθ. 48-49 φύλλα τῆς Ἐκκλησίας ἀρθρα τοῦ
κ. Δουβουινιώτου, κριναντος ἰδέας ὑποστηρηχθείσας
ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ κ. Ζανκω, ἀναμνησθῆσιν ἀναγ-
ντικῶς ζήτημα σπουδαιότατον καὶ ἐπικαιρότατον.
Τολμῶντες καὶ ἡμεῖς νὰ διατυπώσωμεν προχείρως
σκέψεις ἑνὰς, πρῶτοντον τοῦτο κυρίως ἀπὸ τῆς ἀν-
τιλήψεως, ὅτι καθήκον ἔχει πᾶς τις νὰ εἰσφέρῃ τὴν
ἔτιω καὶ πνευχρὴν συμβολὴν αὐτοῦ εἰς τὴν λύσιν τοῦ
σπουδαιοτάτου τούτου ζητήματος. Θὰ περιορισθῶμεν
δὲ ἀποκλειστικῶς εἰς τὸ πρῶτον ζήτημα, τὸ ἀφορῶν
εἰς τὴν θέσιν τῶν λαϊκῶν ἐν τῇ ὀρθοδόξῳ ἐκκλησίᾳ.

Ἀναμφιβόλως ὁ κ. Ζανκων παρεσφόρη εἰς τινὰς
ὑπερβολὰς, αἵτινες καὶ καθ' ἡμᾶς εἰς ἐπόμωτος ὀρθο-
δόξου δὲν δύνανται νὰ κριθῶσιν ὡς ἀποδεικταί.
Ἐτόνισεν ὅμως καὶ ἀληθείας, αἵτινες ἐξαρθεῖσαι μά-
λιστα διὰ τῆς πράξεως τῆς ὀργείας ἐκκλησίας παρε-
γνωρίσθησαν ἀνεκλήρωτος καὶ σφιδῶν ἐλησημονήθησαν.
Α'.

Οἱ Λαῖκοι ἐν τῇ ἐκκλησιαστικῇ διακονίᾳ καὶ ταῖς συνδέσεσι.

Καὶ πρῶτιστος τὸ ὑπὸ τοῦ κ. Ζανκων οὐχὶ ἀνευ
ὑπερβολῆς τινος τοιζέμενον, ὅτι οἱ λαῖκοι δὲν ἀπο-
τελοῦσιν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ στοιχεῖον καθηκόν, ἀλλὰ
δύναμιν τῆς ἐκκλησίας πολλοῦ ἐκλήλουμένην ἐνεο-
γόν, εἴνε ἀλήθεια μεμνηστερημένη πολλοχῶς.

Οὕτως ἐν τῇ πρῶτῃ ἀποστολικῇ ἐκκλησίᾳ παρου-
σιάζεται τὸ σύνολον τῶν πιστῶν συμμετασχόν μὲν ἐν
τῇ ἀναδείξει τοῦ Μισθίου, ἐκλέγον δὲ μόνον ἐπιτα-
τοῦ: ἐπὶ τὰς διακόνους, ἀνδρας μαρτυρουμένους καὶ
πρὸ τῆς χειροτονίας αὐτῶν ὡς πλήρεις Πνεύματος
καὶ σοφίας. Ἐξ ἑλλοῦ τὰ χαρίσματα τῆς προφη-
τείας, τῆς διδασκαλίας, τοῦ λόγου τῆς σοφίας, τοῦ
λόγου τῆς γνώσεως μεταβδύοντο ὑπὸ τοῦ Πνεύματος

τοῖς πιστοῖς ἐκάστοις κατὰ τὴν ἀναλογίαν τῆς πίστεως αὐτῶν (Ρωμ. ΙΒ, 6· Α΄ Κορινθ. ΙΒ, 10, 28· ΙΔ 1—6, 31), ἀνεξαρτήτως πάσης ἄλλης προχειρίσεως ἢ χειροθεσίας πλὴν τῆς μετὰ τὸ βάπτισμα ἀντι τοῦ χρίσματος λαμβανομένης. Ἐντεῦθεν δὲν κηρύττουσι μόνοι οἱ ἀπόστολοι, ἀλλὰ καὶ οἱ πιστοί. Οὕτω μετὰ τὸν λιθοβολισμὸν τοῦ Στεφάνου, γενομένου ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τῶν Ἱεροσολύμων διαγωμῶ, «πάντες διασπάρησαν κατὰ τὰς χώρας τῆς Ἰουδαίας καὶ Σαμαρείας πλὴν τῶν ἀποστόλων» καὶ οἱ διασπαρέντες αὐτοί, οἵτινες δὲν ἦσαν οἱ ἀπόστολοι, «διῆλθον εὐ-γγελιζόμενοι τὸν λόγον» (Πράξ. Η, 1, 4). Τὸ ὅτι δὲ ἐπειτα ἡ Πρίσκιλλα καὶ ὁ Ἀκύλας προσλαβόμενοι τὸν διασημότερον Ἀπολλῶ «ἀκριβέστερον αὐτῷ ἐξέθεντο τὴν ὁδὸν τοῦ Κυρίου» (Πράξ. ΙΗ, 26), ἐν συνδιασμῶ πρὸς τοὺς ἐν ταῖς ἐπιστολαῖς τοῦ Παύλου ἀσπασμούς, ἐν αἷς ἡ μὲν Πρίσκιλλα ὀνομαζεται συνεργὸς αὐτοῦ (Ρωμ. ΙΣΤ, 3), οἱ δὲ Εὐδοκία καὶ Συντύχη συναθλήσασαι μετ' αὐτοῦ ἐν τῷ Εὐαγγελίῳ, ἀποδεικνύει ἐμφανέστατα, πόσον ἐν τῇ διδασκαλικῇ διακονίᾳ τῆς Ἐκκλησίας ἐχρησιμοποιήθησαν ἑταίραι καὶ γυναῖκες. Ἀλλὰ τὸ σοβαρότερον, ὅπερ σχετίζεται καὶ ἀμεσώτερον πρὸς τὸ ζήτημα ἡμῶν, ἀναπηρῶ ἐκ τῶν ἐν τῷ ΙΕ΄ κεφαλ. τῶν Πράξεων ἱστορουμένων περὶ τῶν ἐν τῇ ἀποστολικῇ συνόδῳ γενομένων. Ἐν τῇ συνόδῳ ταύτῃ «συνήχθησαν οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ πρεσβύτεροι» ἀλλὰ καὶ ἄτεν τὸ πλῆθος τῶν πιστῶν, διότι, ὡς ρητῶς ἀναγράφεται ἐν τῷ 12 στίχῳ, «εἰσηγήσεν ἅπαν τὸ πλῆθος καὶ ἤκουον Βαρνάβαν καὶ Παύλον». Αἱ ἀποφάσεις δὲ τῆς συνόδου ταύτης, τῆς ὁποίας προΐστανται αὐτοὶ οἱ ἀπόστολοι, ἐλήφθησαν ὡς «ἔιοξε τοῖς ἀποστόλοις καὶ τοῖς πρεσβυτέροις σὺν ὅλῃ τῇ Ἐκκλησίᾳ».

Τὸ ἀποστολικὸν τοῦτο καθεστῶς συνεχίζεται καὶ ἐπειτα ἐν τῇ καθόλου Ἐκκλησίᾳ ἐπὶ αἰῶνας μακρούς. Οὕτως ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τῆς Κυργηδόνας ἐπανειλημμένως γίνονται ἐπὶ Κυπριανοῦ σύνοδοι παρίσταμένου καὶ ἱσταμένου τοῦ πλήθους τῶν πιστῶν¹ καὶ ἐκφέροντος τὴν γνώμην αὐτοῦ², μολονότι αὕτη μόνον συμβουλευτικῶς ἤκουετο³. Ἀλλὰ καὶ κατὰ τὸν Ἀμβρόσιον τῶν Μεδιολάνων ἐν ταῖς συνόδοις ἤκουοντο οἱ πρεσβύτεροι καὶ ὁ λαός. Κατὰ δὲ τὴν ἐν Ἑλβίῳ

σύνοδον τοῦ 305 παρακάθηνται 19 Ἐπίσκοποι, παρίσταμένων καὶ 26 πρεσβυτέρων, ἱσταμένων δὲ τῶν διακόνων καὶ παντὸς τοῦ πλήθους⁴. Περιεργότεραν περίπτωσιν παρουσιάζει ἡ ἐν Arausica τῆς Γαλλίας τῷ 529 συνελθοῦσα σύνοδος τῆς ὁποίας αἱ καθαρῶς δογματικαὶ ἀποφάσεις συμπεριελήφθησαν εἰς τὰ συμβολικὰ βιβλία τῆς Παπικῆς Ἐκκλησίας⁵. Οὐ μόνον συμμετέσχον τῶν συνεδριάσεων ταύτης καὶ λαϊκοί, ἀλλὰ καὶ συνυπέγραψαν αὐτοὶ τὰ 25 capitula αὐτῆς, σύμφηφοι γινόμενοι τοῖς ἐπισκόποις⁶. Τὸ αὐτὸ ἐγένετο καὶ ἐν τῇ ἐν Calchutha τῷ 787 συνελθοῦσῃ συνόδῳ⁷. Αἱ περιπτώσεις αὗται συμπιπτοῦσαι εἰς χρόνους πρὸ τοῦ σχίσματος, εἶνε τοσοῦτον μᾶλλον ἐξολογώτεροι, ὅσα προέρχονται ἐξ Ἐκκλησιῶν, εἰς τὰς ὁποίας τὸ ἐκκλ. πολιτεῖμα πρωιμώτατα μορφὴν μοναρχικὴν προσλαβὼν παρεμέρισε τοὺς λαϊκοὺς ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ εἰς στοιχεῖον καθαρῶς παθητικόν.

Ἀλλ' ἐὰν τοιαῦτα περιστατικὰ ἐσημειοῦντο ἐν τῇ Δύσει, δὲν ὑπῆρξε ξένη πρὸς αὐτὰ καὶ ἡ Ἀνατολή. Οὕτω κατὰ μαρτυρίαν τοῦ Ἱεραπόλεως Ἀπολιναρίου⁸ οἱ Μοντανισταί, «τῶν κατὰ τὴν Ἀσίαν πιστῶν πολλάνικαι καὶ πολλαχῆ τῆς Ἀσίας εἰς τοῦτο συνελθόντων καὶ τοὺς προσφάτους λόγους ἐξετασάντων καὶ βεβήλους ἀποφηνάντων καὶ ἀποδοκιμασάντων τὴν αἵρεσιν, οὕτω δὲ τῆς τε Ἐκκλησίας ἐξωσθήσαν καὶ τῆς κοινωνίας εἴρχθησαν». Οἱ δὲ περὶ Παῦλον τὸν Σαμοσατέα κατακρίνονται ὑπὸ συνόδου, ἐν ᾗ παρακάθηνται καὶ πρεσβύτεροι καὶ διάκονοι, τὴν ἐγκύκλιον ὁμῶς ἐπιστολὴν ἀποστέλλουσιν «οἱ σὺν ἡμῖν παροικοῦντες τὰς ἐγγυὺς πόλεις καὶ ἔθνη ἐπίσκοποι καὶ πρεσβύτεροι καὶ διάκονοι καὶ αἱ Ἐκκλησίαι τοῦ Θεοῦ»⁹. Ἀλλὰ καὶ ἐν αὐτῇ τῇ Α΄ ἐν Νικαίᾳ Οἴκωμ. Συνόδῳ μετὰ τῶν ἐπισκόπων «συμπαρῆσαν ἄνδρες διαλέξεον ἔμπειροι ἐκείνοις βοηθεῖν λόγοις σπουδάζοντες»⁷, «λαϊκοὶ πολλῆς διαλεκτικῆς ἔμπειροι ἐν ἑατέρῳ μέρει συνηγορεῖν προθυμοῦμενοι»⁸. Ὑπὸ τοῦ Γελασίου δὲ περιεσώθησαν καὶ διαλέξεις φιλοσόφων εὐμενῶς πρὸς τὸν Ἄρειον ἐχόντων, ἐκ τῶν ὁποίων εἰς τὸν πρῶτον μὲν ἀποκρίνεται ἀδεία τῆς συνόδου λαϊκός τις, εἰς τὸν δεύτερον

1. Mansi Τόμ. 2, 5.

2. H. Denzinger, Enchiridion Symbolorum et definitionum ἔκδοσ. Ρώμης 1919 σελ. 41.

3. Ὑπογράφουσι 14 ἐπίσκοποι, ὁ Petrus Marcellinus Felix ἐπαρχὸς τῶν Γαλλῶν καὶ ἑπτὰ ἄλλοι, ἕκαστος τῶν ὁποίων τιλοφορεῖται vir illustris Mansi 3, 711—729.

4. Mansi 12, 938—950.

5. Εὐσεβίου, Ἐκκλ. Ἱστ. V, 16, Migne 20, 468.

6. Εὐσεβ., Ἐκκλ. Ἱστορ. VII, 30.

7. Σωζομένου Ἐκκλ. Ἱστορ. I, 17.

8. Σωκράτους Ἐκκλ. Ἱστορ. I, 8.

1. «... praesente etiam stantium plebe» Cyprian, Epist. 13 P. L. Τόμ. 4, 267. Πρβλ. καὶ Epistol. 31, 5 P. L. 4, 320.

2. «... consultis omnibus episcopis, presbyteris, diaconibus, confessoribus et ipsis stantibus laicis» Cyprian, Epist. 26, P. L. 4, 303.

3. Εἰς τὴν Γ΄ ἐπὶ Κυπριανοῦ συγκαταστήσαν σύνοδον τῷ 256 παρίσταται μὲν τὸ πλῆθος, ἀλλὰ μόνον οἱ ἐπίσκοποι ψηφίζουσι P. L. Τόμ. 3 σελ. 1089.

4. «... audiant (presbyteri) cum populo», Epist. 32.

δὲ ἐξ ὀνόματος τῆς συνόδου ἀπαντῶσι διάφοροι κατονομαζόμενοι ἐπίσκοποι¹. Κατὰ τὰς δημοσίας ταύτας συνεδριάσεις τῆς συνόδου συμπαρίσταται καὶ πολὺ πλῆθος πιστῶν². Προκειμένου δ' εἶτα νὰ ἐκδοθῇ ἡ ἀπόφασις καὶ νὰ διατυπωθῇ τὸ δόγμα ἀποχωρεῖ κατ' ἰδίαν ἡ σύνοδος, καὶ μετὰ τὸ πέρας τῶν συνεδριάσεων τούτων, τὴν ὑπὸ τῆς συνόδου διακηρυχθεῖσαν πίστιν «πάντες οἱ ἐν τῇ Νικαίων συν-αθροισθέντες ἄγιοι ἐπίσκοποι ἐβεβαίωσαν, τό τε τῶν Ἰσραηλικῶν καὶ ὁμολογητῶν ἀνίων ἀνδρῶν πλῆθος καὶ ἅπαν τὸ ἐκεῖσε τῶν πιστῶν σηνεληλυθὸς πλῆθος χαίροντες ἀπεδέξαντο τὴν ὁμολογίαν τῆς πίστεως»³.

Βεβαίως μετέπειτα, ὅταν ἐκκληθύνθησαν οἱ αἰρετικοὶ καὶ ὁ ἐκ τοῦ διχασμοῦ τῶν αἰρέσεων φανατισμὸς ὀξυνθεὶς ἦγεν εἰς τραχύτητα, διὰ τῆς ὁμαδικῆς δ' ἐξ ἄλλου τοῦ λαοῦ ἐπιστροφῆς εἰς τὴν χριστ. πίστιν ἐπὶ Κωνσταντίνου τοῦ μεγάλου ἡ ποιότης τοῦ ἐκκλησι. πληρώματος ἐνοθεύθη καὶ τὰ ζῶντα τῆς ἐκκλησίας μέλη ἔπαυσαν νὰ πλεονάζωσιν, ἡ ἰσχὺς τοῦ ἀρχαιο-πρεποῦς καθεστῶτος τῆς ἐν ταῖς συνόδοις συμπαρ-στάσεως τοῦ λαοῦ ἀνεστάλη κατ' ἀνάγκην, ἀφοῦ ἄλλως τε, ἤδη πληθυνθέντων τῶν ἐπισκόπων καὶ πολλῶν εἰς τὸ ἐπισκοπικὸν ἀξίωμα εἰσπηγήσαντων, παρίστατο πολλάκις ἀνάγκη πρὸς τήρησιν τῆς ἐν ταῖς συνόδοις τάξεως νὰ ἐπεμβαίνοσι καὶ οἱ αὐτοκρατορικοὶ ἀπεσταλμένοι⁴. Ἡ ἐκκληθούσα ὁμοῦ ἀναστολή αὕτη δὲν παραγράφει τὸ δικαίωμα τοῦτο τοῦ λαοῦ τὸ ὁποῖον κατὰ παράδοσιν ἀποστολικὴν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ εἰσαχθὲν καὶ ἐπὶ τρεῖς καὶ ἐπέκεινα ἑκατονταετηρίδας εἰς ἀπάσας τὰς κατ' οἰκουμένην ἐκκλησίας (ubique et ab omnibus) διατηρηθὲν, ἀνακτῶ αὐτοδικαίως λόγῳ τῆς προσλεύσεως αὐτοῦ τὴν ἰσχύν του, ὅταν τὸ ἐκκλησιαστικὸν πλήρωμα εἰς περιοπὴν καὶ αὐτὴς ἀναγόμενον παρουσιάσῃ πλεονάζουσαν ἐν αὐτῷ τὴν θρησκευτικὴν ζωὴν καὶ τὴν ἐν ἐπιγνώσει πίστιν. Εἶναι ἄλλως τε αὐτόδηλον, ὅτι νότιο τὸ ἐκκλησιαστικὸν κύρος παρουσιάζεται ἐξόχως ἐπιβλητικόν, ὅταν ὀπισθεν τῶν ἱερῶν συνόδων ὑπάρχουν ἐνδιαφερόμενα καὶ σύμψηφοι καὶ αἱ συμπαγεῖς μᾶζαι τοῦ εὐσεβοῦς λαοῦ, οὐδὲ δύναται τις ν' ἀρνηθῇ, ὅτι κατὰ τὰς συνελεύσεις τῆς Ἰσραηλίας τῆς Ἑλλάδος τῶν τελευταίων ἐσῶν, ἡ δύναμις τῆς Ἐκκλησίας θὰ παρουσιάζετο ἐκτάκτως αἰσθητὴ καὶ εἰς τὴν Κυβέρνησιν καὶ εἰς τοὺς βουλευομένους ἀντιπροσώπους τοῦ ἔθνους καὶ ἀνεξαιρέτως εἰς πάντας, ἐὰν μετὰ τῶν Μητροπολιτῶν παρουσιάζετο συνεπιεύουσα καὶ ἡ πλῆθὺς τῶν πιστῶν.

Π. Ν. ΤΡΕΜΠΕΛΑΣ

1. Γελασίου Σύνταγμα τῶν κατὰ τὴν ἐν Νικαίᾳ σύνο-
δον προχθέντων II, 13—24.

2. Αὐτόθι 25, 1.

3. Αὐτόθι II 25, 4.

4. Ἴδε ἐπιστολὴν συνοδικὴν Λέοντος τοῦ Μεγάλου
πρὸς τὴν ἐν Χαλκηδόνι σύνοδον.

ΧΡΟΝΙΚΑ

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἡ Ἱερά Σύνοδος ἐπανελάβε τὰς ἐργασίας τῆς κατὰ τὴν ἑβδομάδα ταύτην, συνελθούσα εἰς τρεῖς συνεδριάσεις.

—Ὁ Σεβασμιώτατος Κερκύρας καὶ Παξῶν κ. Ἀλεξάνδρος, ἀφικόμενος ἐξ Ἀμερικῆς τὴν παρελθούσαν Τετάρτην ἑσπέρας, ἐγένετο δεκτὸς ἐν τῷ σιδηροδρομικῷ σταθμῷ ὑπὸ τοῦ Σεβ. Ἀμερικῆς κ. Ἀθηναγορά καὶ τοῦ Παν. Ἀρχιμανδριτοῦ Ἰακώβου Βαβατάσου, Γραμματέως τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς, ἐκ μέρους τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν. Τὴν ἑσπέραν τῆς χθὲς Παρασκευῆς ἐνώπιον τῆς Ἱερᾶς Συνόδου συνεδριαζούσης ἐποιήσατο τὴν εὐχαριστίαν, εἶτα δ' ἐτελέσθη ἐν τῷ ἱερῷ ναῷ τοῦ ἁγ. Ἀνδρέου τὸ μῆνυμα, μεθ' ὃ ὁ Σεβασμιώτατος Κερκύρας καὶ Παξῶν ἐδέχθη τὰ συγχαρητήρια τοῦ Προέδρου καὶ τῶν μελῶν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, ὡς καὶ τῶν λοιπῶν παρευρεθέντων.

—Κατὰ τὴν ἑσπέραν τῆς προχθὲς προσήλθεν εἰς τὴν Ἱεράν Σύνοδον ὁ κ. Ὑπουργὸς τῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων μετὰ τοῦ Διευθυντοῦ τῶν θρησκευμάτων κ. Φιλιππίδου καὶ ἐπὶ δύο καὶ πλέον ὥρας συζητήσας μετ' αὐτῆς περὶ τοῦ ἐνοριακοῦ νόμου, περὶ τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου καὶ περὶ τῶν Σχολῶν τῆς μορφώσεως τοῦ Κλήρου. Ἀπεφασίσθη δὲ ὅπως ἐκ μέρους τῆς Ἱερᾶς Συνόδου οἱ Σεβ. Ἀργολίδος καὶ Κυθήρων, ὁ κ. Διευθυντὴς τῶν θρησκευμάτων καὶ εἰς τῶν τμηματάρχων τοῦ Ὑπουργείου μέχρι τέλους τῆς προσεχούσης ἑβδομάδος παρασκευάσωσι τὴν σχετικὴν ἐργασίαν πρὸς ὑποβολὴν τῶν σχεδίων νόμων εἰς τὰ Νομοθετικὰ σώματα.

—Τὸ Ὑπουργεῖον Συγκοινωνίας ἀπηύθυνε πρὸς τὴν Διεύθυνσιν τῶν σιδηροδρόμων τὸ ἐξῆς ἐγγράφον ἀπὸ 29 Δεκεμβρίου 1930 καὶ ὑπ' ἀριθμ. Πρωτ. 40827—39410: Εἰς ἀπάντησιν τοῦ ἀπὸ θ λήγ. ὑπ' ἀριθ. 306035 ὑμετέρου ἐγγράφου καὶ σὺν τῇ ἐπιστροφῇ τοῦ διὰ τούτου διαβιβασθέντος ἡμῖν σχετικοῦ, ἔχομεν τὴν τιμὴν νὰ φέρωμεν εἰς γνῶσιν ὑμῶν ὅτι τὸ Διοικητικὸν ἡμῶν Συμβούλιον κατὰ τὴν συνεδρίασιν αὐτοῦ τῆς 15 τρ. ἐνέκρινε τὴν παροχὴν ἐκπτώσεως 50% ἐπὶ τῶν κανονικῶν τιμῶν τῶν εἰσιτηρίων εἰς τοὺς εἰς Ἀθήνας ταξειδεύοντας Σεβασμιωτάτους Ἱεράρχας, ἐρχομένους προσελησθεῖ τῆς ἐνταῦθα Διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ὅπως λάβωσι μέρος εἰς τὰς συνόδους αὐτῆς. Ἡ παρεχόμενη ἐκπτώσις ἰσχύει καὶ διὰ τὴν ἐπίπαυτον. Οἱ Σεβασμιώτατοι ἵνα τύχωσι τῆς προμνηθείσης ἐκπτώσεως δεῖον ὅπως καταθέσωσιν εἰς τὸν σταθμὸν ἀναχωρήσεως ἀντίγραφον τοῦ ὑπηρεσιακοῦ ἐγγράφου δυνάμει τοῦ ὁποῖου τὸ ταξείδιον τῶν εἶναι ὑπηρεσιακόν. Ἡ αὕτη ἐκπτώσις καὶ ὑπὸ τοὺς ἰδίους ὄρους θὰ χορηγῆται τοῖς ὡς ἄνω διὰ ταξείδιον αὐτῶν ἐντὸς τῆς περιφέρειᾶς τῶν κατὰ πρόκλησιν τοῦ Γενικοῦ Διοικητοῦ.

—Ἐπὶ τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Τρικ-
κης καὶ Σταγῶν Κυρίου Πολυκάρπου ἀνετέθη εἰς τὸν καθηγητὴν τῶν θρησκευτικῶν τοῦ Γυμνασίου Τρικ-
κάλων κ. Ἰω. Παπασωτηρίου νὰ κηρύττῃ τὸν θεῖον
λόγον εἰς τοὺς ναοὺς τῆς πόλεως κατὰ τὰς Κυριακὰς
καὶ τὰς ἑορτάς.

—Ἐπίσης ὑπὸ τῆς αὐτοῦ Σεβασμιότητος συν-
στήθη Φιλοπτώχων Ταμείου καὶ εἰς τὴν πόλιν τῶν
Τρικάλων, τὸ ὅποσον ἐγκριθὲν διὰ Π. Διατάγματος
λειτουργεῖ ἀπὸ τινος εὐεργετικώτατα διὰ τοὺς πτω-
χοὺς τῆς πόλεως Τρικάλων. Κατὰ τὰς ἐορτὰς τῶν
Χριστουγέννων διενεργήθη εἰδικὸς ἔρανος ὑπὲρ τοῦ
ἐν λογῷ Ταμείου, ὅστις ἀπέφερε σημαντικὸν ποσὸν
ὑπὲρ τῶν πτωχῶν. Πρὸς τοῦτο ὁ Σεβασμιώτατος
Τρίκης κ. Πολύκαρπος ὡς Πρόεδρος τοῦ Φιλοπτώ-
χου Ταμείου, ἀπέλυσε πρὸς τὸ φιλάνθρωπον κοινὸν
τῶν Τρικάλων Ἐκκλησίαν, δι' ἧς, ἀγγέλλων τὴν δι-
εργεσίαν ἔρανου πρὸς βοήθειαν τῶν ἀπόρων οἰκογε-
νειῶν τῆς πόλεως καὶ ἀποδοσὶν τῆς ἐλευθερίας εἰς
τοὺς διὰ χρέη ἐν ταῖς ἐκεῖ φυλακαῖς κρατούμενους,
ἐπικαλεῖται τὰ φιλάνθρωπα αἰσθήματα παντῶν τῶν
πολιτῶν καὶ τὴν κατὰ προαίρεσιν εἰσφορὰν των, ἵνα
τὸ Φιλοπτώχων Ταμείου ἐνυθηθῆ νὰ ἀνακουφίσῃ κατὰ
τὰς μεγάλας ἐορτὰς τοὺς ἐν θλίψει καὶ δυστυχίᾳ στε-
ναζοῦντας καὶ μεταδώσῃ αὐτοῖς τὴν μεγάλην χαρὰν
ἐπὶ τῇ ἐορτῇ τῆς Γεννησεως τοῦ Σωτῆρος.

—Κατ' αὐτὰς προνοία τοῦ αὐτοῦ Σεβασμιωτάτου
Μητροπολίτου Τρίκης θὰ συστηθῆ τρεῖς τῆς ἐβδομά-
δος οὐσιότιον διὰ τοὺς ἐν ταῖς φυλακαῖς τῆς πόλεως
κρατούμενους.

—Πρωτοβουλία τοῦ ἱεροκήρυκος Σύρου παν. Χρι-
στοφόρου ἐν τῷ ναῷ τῆς Κοιμησεως τῆς Θεοτόκου,
ἐν Σύρῳ, ἐγένετο ἑναρξίς Κατηχητικοῦ Σχολείου κο-
ρασιῶν, ὧν ὁ ἀριθμὸς ὑπερέβη τὰς 100. Εἰς τὰ μα-
θήματα προσέρχονται καὶ αἱ μητέρες αὐτῶν καὶ ἄλλαι
κυρίαί.

—Ὁ σεβ. μητροπολίτης Ἀκαρνανίας κ. Κωνσταν-
τῖνος ἰδρύσας ἐν Ἀγρινίῳ δύο κατηχητικὰ σχολεῖα,
δι' ἐγκυκλίου αὐτοῦ πρὸς τοὺς κατοικοὺς τῆς πόλεως
ἀναπτύξας τὰ ἐκ τοῦ σχολείου τούτου ἀγαθὰ διὰ τὴν
ἐν παιδείᾳ Κυρίου ἀνατροφὴν των προτρεπεται τοὺς
γονεῖς νὰ ἐνδιαφερθῶσι διὰ τὴν θρησκευτικὴν μόρφωσιν
τῶν τέκνων των καὶ νὰ τὰ προτρέψουν νὰ παρακολου-
θῶσι τακτικῶς τὰ μαθήματα τῶν Κατηχ. σχολείων.

—Τὴν Κυριακὴν μετὰ τὴν Χριστοῦ Γεννηοῦ ἐπὶ
τῇ μηνίμῃ τοῦ ἁγίου Ἰακώβου τοῦ ἀδελφοθέου ἑτε-
τεσθῆ ἐν τῷ ἐν Μυτιλήνῃ παμμεγίστῳ ἰ. ναῷ τοῦ
ἁγίου Θεράποντος κατὰ τὴν ἀρχαίαν διατάξιν ἡ θεία
λειτουργία τοῦ ἁγίου Ἰακώβου ὑπὸ ὀκτῶ ἱερέων καὶ
4 διακονῶν προεξάρχοντος τοῦ σεβ. Μητροπολίτου
Μυτιλήνης κ. Ἰακώβου. Κατὰ τὴν θείαν λειτουργίαν
τὴν ὅποιαν παρηκολούθησαν αἱ ἀρχαὶ τῆς νήσου καὶ
πλήθος χριστιανῶν, ἰδίᾳ δὲ ἐκ τοῦ κόσμου τῶν γραμ-
ματέων, ὡμίλησεν ὁ γραμματεὺς καὶ ἱεροκήρυξ τῆς
Μητροπόλεως κ. Εὐ. Κλεόμβροτος περὶ θρησκείας
καὶ ἐπιστήμης ὁρμηθεὶς ἐκ τοῦ χωρίου τῆς ἐπιστο-
λῆς τοῦ ἀποστόλου Ἰακώβου «Τὶς σοφὸς καὶ ἐπιστή-
μων ἐν ἑμῖν; δευξάτω ἐκ τῆς καλῆς ἀνατροφῆς τὰ
ἔργα αὐτοῦ ἐν πραότητι σοφίας».

—Καθ' ἡμετέρας πληροφορίας ἐκ Καλαμῶν, ὁ
πανσε. Ἱεροκήρυξ Πολύκαρπος Ἀνδρώνης κηρύττει
λιαν ἐποικοδομητικῶς εἰς τοὺς ναοὺς τῆς πόλεως
ἰδίως κατὰ τὴν ἑσπέραν τῶν Κυριακῶν εἰς τὴν Δαι-
κὴν Σχολήν, ὅπου συρρέει μέγιστον εὐσεβῶν χριστιαν-
ῶν πλῆθος. Ἀξιοθαύμαστος εἶναι καὶ ἡ συρροὴ τῶν
παιδιῶν, περὶ τὴν χιλιάδα, καθ' ἕκαστην Κυριακὴν
εἰς τοὺς ναοὺς τῆς ἐνορίας των, ὅπου ὁ ἐφημέριός των

διδάσκει τὰ κατηχητικὰ μαθήματα ὡς καὶ ἄσματα
ἐποικοδομητικὰ τοῦ ἥθους· παρετήθη ἐπίσης ὅτι
διὰ πρώτην φοράν οἱ ἱερεῖς τῆς πόλεως ἐξήλθον καὶ
ἔκαμαν ἔκκλησιν εἰς τὰ φιλάνθρωπα αἰσθήματα τῶν
εὐπόρων ὑπὲρ τῶν ἀτυχῶν, τεθέντες ἐπὶ κεφαλῆς
ὁμάδων παιδιῶν τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων, ἅτινα
ἔφραλαν τὰ κάλαντα, τὸ δὲ ἐκ τούτων εἰσπραχθὲν πο-
σοῦν διετέθη ὑπὲρ τῶν ἀπόρων οἰκογενειῶν τῶν ἐνο-
ριῶν. Ὁ τύπος τῶν Καλαμῶν σχολιάζων τὴν κίνησιν
ταύτην σημειοῖ ὅτι χάρις εἰς τὰς φιλανθρωπικὰς
ἐνεργείας τῶν διαφόρων νεοσυστάτων ἐνοριακῶν συλ-
λόγων οἱ δυστυχοῦντες συμπολιταὶ κατὰ τὰς ἡμέρας
ἐκεῖνας ἀνεκουφίσθησαν ἐπαρκῶς. Κατηχητικὰ scho-
λεῖα τῇ ὑποδείξει τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Μεσση-
νίας συνεστήθησαν καὶ εἰς κομοπόλεις καὶ εἰς δια-
φορα χωρία, ὅπου οἱ ἐφημέριοι εἶναι καταλλήλοι διὰ
τὴν τοιαύτην διδασκαλίαν. Ἐπίσης τῇ ἐνεργείᾳ τοῦ
Ἱεροκήρυκος Πολυκάρπου συνελέγη ποσὸν δραχμῶν
2.500 ἐν τῇ Δαικῇ Σχολῇ καὶ μετ' ἄλλου δὲ ἐκ τῆς
Μητροπόλεως ἐκ δραχμῶν 3.550 ἀπεφυλακίσθησαν
ἑπτα, οἱ καὶ μόνοι κρατούμενοι διὰ δημόσια χρέη.
Τὴν δὲ ἡμέραν τῶν Χριστουγέννων ἐδόθη φαγητόν,
κρέις, ἄρτος καὶ τυρὸς εἰς 45 ἀπόρους καταδίκους,
διανεμηθέντα ὑπ' αὐτοῦ τοῦ Μητροπολίτου

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΚΠΟΛΕΩΣ

Δι' ἀποφάσεων τῆς Ἱερᾶς Συνάξεως τοῦ Ἁγίου
Ἄγιου δημοσιευθειῶν ἐν τῇ Ἐφημερίδι τῆς Κυβε-
ρνησεως α') τὸ κυνήγιον ἐπιτρέπεται μόνον εἰς τοὺς ἐν
Ἁγίῳ Ὄρει διαμενοντας καὶ ἐργαζομένους λαϊκοὺς
μετὰ εἰδικὴν προσωπικὴν ἄδειαν ἐκδοδομένην κατ'
ἀπόλυτον ἐκτίμησιν καὶ κρίσιν τῆς Ἱερᾶς Κοινοῦτητος
ἐπὶ καταβολῇ δραχ. 300. Αἱ ἄδειαι αὗται εἶναι διαρκείας
ἑξαμήνου, ἀρχομένης ἀπὸ 1ης Σεπτεμβρίου καὶ
ληγουσῆς τὴν 28ην Φεβρουαρίου. Τὸ κυνήγιον ἐπι-
τρέπεται μόνον δι' ὄπλων πυροβόλων, ὅχι δὲ διὰ παγι-
δων ἢ ἄλλων μέσων. Ἀπαγορεύεται ἐπίσης ἡ κατα-
στροφή φωνῶν τῶν πτηνῶν καὶ τὸ κυνήγιον τῶν δορ-
κάδων καὶ ἐλάφων. Εἰς τοὺς μοναχοὺς ἀπαγορεύεται
ἀπολύτως τὸ κυνήγιον ἐπιβαλλομένων προστίμων εἰς
τοὺς παραβάτας. Διὰ καταδίωξιν καὶ ἐξόντωσιν λύκων
ἀγριοχοίρων, τσακαλιῶν καὶ ἀλωπέκων ἐπιτρέπεται
τὸ κυνήγιον εἰς πᾶσαν ὥραν τοῦ ἔτους δι' εἰδικῆς
ἀδείας. β') ἐπιβάλλεται ὑπὲρ τοῦ ταμείου τῆς Ἱερᾶς
Κοινοῦτητος φόρος 2 ο) ἐπὶ τῆς ἀξίας τῶν εἰσαγομένων
καὶ ἐξαγομένων ἐμπορευμάτων εἰς τὸ Ἁγιον Ὄρος.
Διὰ τὴν εἰσπραξιν τοῦ φόρου τούτου ἐγκαθίστανται
παρὰ τῆς Ἱερᾶς Κοινοῦτητος εἰδικοί ὑπάλληλοι παρὰ
τῷ ἐν Ἁγίῳ Ὄρει τελωνσίῳ τοῦ Κράτους. γ) ἐπι-
καλλᾶται εἰδικὸν Ἁγιορειτικὸν ἐνσημον ἐπὶ τῶν ἐκδι-
δομένων διαμονητηρίων τῶν ἐπισκεπτομένων τὸ Ἁγιον
Ὄρος. Τὸ ἐνσημον τοῦτο εἶναι ἀξίας 100 δρ. διὰ τὰ
διαμονητήρια των ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ προσερχομένων
ἐπισκεπτῶν τοῦ Ἁγίου Ὄρους καὶ 50 δρχ. διὰ τὰ
διαμονητήρια τῶν ἐκ τοῦ ἐσωτερικοῦ προσερχομένων.
Τοῦ ἐνσημοῦ τούτου ἀπαλλάσσονται μόνον οἱ φοι-
τηταὶ καὶ μαθηταὶ τοῦ ἐσωτερικοῦ καὶ ἐξωτερικοῦ καὶ
οἱ ὀρθόδοξοι κληρικοί.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΡΩΣΙΑΣ

Κατ' εἰδήσιν ἐκ Βαρσοβίας ὁ ρώσος ἱερεὺς Δα-
νὴλωφ φεύγων τὴν φρίκην τῆς σοβιετικῆς πατριδος

του και επιχειρών να διαβῆ τὰ ρωσοπολωνικά σύνορα ἐφρονεῦθη ὑπὸ τῶν ἀντιληφθέντων αὐτὸν σοβιετικῶν φυλάκων.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΠΟΛΩΝΙΑΣ

Κατὰ Σεπτέμβριον τοῦ λήξαντος ἔτους διαρκουσῶν τῶν ἐν Chexbres συνεδρίων τῆς Ἐπιτροπῆς Συνεχειας τῆς ἐν Σοκολίμη συνδιασκέψεως τοῦ Προσκεινοῦ Χριστιανισμοῦ, ἐγένετο παραλλήλως καὶ συνεδρία τῆς Ἐπιτροπῆς τῶν θεολόγων Καθηγητῶν τῶν ἐν τῷ πλαισίῳ τῆς συνδιασκέψεως ταύτης συναρξαζομένων μετὰ τῆς διεθνούς χριστιανικῆς κινήσεως. Ἐν τῇ συνεδρίᾳ ταύτῃ μεταξὺ ἄλλων συνεζητήθη καὶ τὸ ζήτημα τῆς συγκλήσεως διασκέψεως μεταξὺ ἀντιπροσώπων τῶν ὀρθοδόξων Θεολογικῶν Σχολῶν ἐπὶ τῷ τέλει ὅπως ἐπιτευχθῆ σιενωτέρα ἐπαφή μεταξὺ τῶν ἀνωτάτων ὀρθοδόξων Θεολογικῶν Σχολῶν καὶ συντονισθῶσιν αἱ ἐργασίαι αὐτῶν ὑπὲρ τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς ἀνθρωπιστικῆς αὐτῆς; ἀποστολῆς, ἀνετέθη δ' εἰς τὸν μετασχόντα τῆς ἐν λόγῳ συνεδρίας τῶν θεολόγων καθηγητῶν πρωθιεράρχου τῆς ἐν Πολωνίᾳ ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας σεβ. κ. Διονύσιου ὧς τε μέλος τῆς ἐπιτροπῆς ταύτης καὶ ὡς προϊστάμενον τῆς ὀρθοδόξου Θεολ. Σχολῆς τοῦ ἐν Βαρσοβίᾳ Πανεπιστημίου ὅπως συγκαλέσῃ τὴν οὐ διάσκεψιν ταύτην ἐν Βαρσοβίᾳ. Ἡ Α. Σ. ἣ ἦ ἀπετάθη πρὸς τοὺς ἀγιοτάτους προκαθημένους τῶν ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν Κωνσταντινουπόλεως, Ἑλλάδος, Σερβίας, Ρουμανίας καὶ Βουλγαρίας μετὰ τῆς παρακλήσεως ὅπως ἐκάστη ἐξ αὐτῶν διευκολύῃ τὴν εἰς Βαρσοβίαν ἀποστολὴν δύο μὲν καθηγητῶν ὡς ἀντιπροσώπων τῆς παρ' αὐτῇ ὀρθοδόξου Θεολογ. Σχολῆς τῆς πρωτευούσης, ἑνὸς δὲ καθηγητοῦ ἐξ ἐπαρχιακοῦ πανεπιστημίου. Πάντες οἱ καθηγηταὶ ἀντιπρόσωποι θὰ τύχῃσι κατὰ τὴν [ἑξαήμερον διάρκειαν τῆς διασκέψεως φιλοξενία ὑπὸ τῆς Α. Μ. τοῦ μητροπολίτου Διονυ-

σίου. Ἡ συζήτησις θὰ διεξαχθῆ ἐπὶ τῶν ἀκολουθῶν θεμάτων τοῦ προγράμματος: α) Ἡ σημερινὴ θέσις τῆς ἀνωτάτης θεολογικῆς μαρφώσεως ἐν ταῖς ἀντιπροσωπευόμεναις ἐν τῇ συνδιασκέψει ταύτῃ χώραις. β) Καθορισμὸς ὀνομασίας τῶν θεολογικῶν μαθημάτων καὶ προκαταρκτικὰ διαβημάτων πρὸς ὁμοιομορφίαν τῶν προγραμμάτων τῶν ὀρθοδόξων Θεολογικῶν Σχολῶν. γ) Τὰ νῦν ἐν ἐκάστῳ Θεολ. Σχολῆϊ χρησιμοποιούμενα προγράμματα τῶν μαθημάτων καὶ αἱ μέθοδοι διδασκαλίας τῶν κυριωτέρων ἐξ αὐτῶν. δ) Διοργανώσεις μονίμων συνδιασκέψεων τῶν ἀνωτάτων Θεολογικῶν Σχολῶν. ε) Ἐκδοσις κοινῆς ἐπιστημονικοῦ θεολογικοῦ Περιοδικοῦ. στ) Προτάσεις τῶν μελῶν τῆς συνδιασκέψεως. Γλῶσσαι τῶν συζητήσεων ὀρίσθησαν ἡ γαλλικὴ, ἡ ἑλληνικὴ, ἡ ρωσικὴ καὶ ἡ πολωνικὴ. Ἡ ἡμέρα τῆς συγκλήσεως τῆς συνδιασκέψεως θὰ ἀνακοινωθῆ προσεχῶς.

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

Κωνσταντίνου Γ. Λαμέρα Ἴπποκράτης. Μετὰ διορθώσεων, παραλλαγῶν διαφορῶν ἐκδόσεων, ἐρμηνειῶν καὶ λεξιλογίων. Ἀθήναι 1930. Ἐκδόται: Τριανταφύλλου καὶ Ζαμπάκης.—Ὁ τόμος οὗτος, πρῶτος τοῦ διτόμου Ἀπάντων τοῦ Ἴπποκράτους, ἀποτελεῖ ἅμα καὶ τὸν πρῶτον τῆς ὅλης «Βιβλιοθήκης τῶν ἀρχαίων ἑλλήνων ἱατρῶν», ἣς τὴν κατάρτισιν ἀνέλαβεν ὁ ἱατρός κ. Λαμέρας, ἡδὴ δ' ἐξ αὐτοῦ προμηνύεται ἀρτία ἡ ὅλη τῶν ἐκδόσεων τούτων σειρά, λαμβανομένης ὑπ' ὄψιν τῆς εὐσυνειδήτου προσοχῆς μεθ' ἣς κατεστάθη τὸ κείμενον τῶν ἱπποκρατείων ἔργων. Διότι τὸ κείμενον τοῦτο προέκυψεν ἐξ ἐπιμελοῦς ἀντιβολῆς τῶν μέχρι τοῦδε γενομένων ἐκδόσεων ἐξ ἧς ἐγένετο ἐκλογὴ τῶν ἐπικρατεστέων γραφῶν μεθ' ὑπομονητικῆς φιλολογικῆς αὐτῶν ἀνάκρισιν. Ἐντεῦθεν ἡ ἐκδοσις ἀπέβη ὄντως ἐπιστημονικῶς κριτικὴ, σὺδεμῆς εὐρωπαϊκῆς κριτικῆς ἐκδόσεως κατωτέρα.

Ἀποστόλου Γ. Κωνσταντινίδου. Ἡ Ἑκατονταετηρὶς τοῦ αἰγυπτιακοῦ Ἑλληνισμοῦ καὶ τὸ μέλλον του. Ἐκδοσις «Γραμμάτων». Ἀλεξάνδρεια Αἰγύπτου 1930.

Τοῦ αὐτοῦ Ἡ ἑλληνικὴ ἐν Αἰγύπτῳ δημοσιογραφία (1830—1930). Ἀλεξάνδρεια 1930.

Π Α Ρ Α Ρ Τ Η Μ Α

ΔΗΜΟΠΡΑΣΙΑΙ

102 Τὸ τοπικὸν συμβούλιον Ο.Δ.Ε.Π. τῆς Μητροπόλεως Χαλκίδος διακηρύττει ὅτι δυνάμει τῆς ὑπ' ἀριθ. 3277 π. ε. διαταγῆς τοῦ Ο.Δ.Ε.Π. ἐπαναλαμβάνεται ἡ πλειοδοτικὴ δημοπρασία περὶ ἐνοικιάσεως τοῦ δικαιοῦματος ὑλοτομίας ἐκ τοῦ δάσους τῆς Ἱ.Μονῆς Γαλατάκη, 1) 1140 κ. μ. ξυλείας στοργγύλης πελεκητῆς καὶ ναυπηγησίμου ἐκ πεύκης, 2) 1350 ζυγίων καυσόξυλων ἐκ πεύκης, 3) 220 χιλιάδ. ὀκάδων πευκοφλοιοῦ, 4) 100 χιλ. ὀκάδων ξυλανθράκων καὶ 5) 25 χιλιάδων στατήρων ἀσβέστου. Πρώτη προσφορὰ ὀρίζεται διὰ μὲν τὴν ξυλείαν δρ. 60 κατὰ κ. μ. διὰ τὰ καυσόξυλα δρ. πέντε κατὰ ζυγίων τῶν 100 ὀκάδων, διὰ τὸν πευκοφλοιοῦν λεπτά εἴκοσιν κατ' ὀκάν, διὰ τοὺς ξυλανθράκας λεπτά εἴκοσι κατ' ὀκάν καὶ διὰ τὴν ἀσβεστον δρ. 1 κατὰ στατήρα. Ἡ δημοπρασία ἐνεργηθήσεται τὴν 18ην Ἰανουαρίου 1931 ἡμέραν Κυριακὴν καὶ ὧραν 10—12 τῆς μεσημβρίας, ἐν Χαλκίδι καὶ Λίμνῃ καὶ ἐν τῷ συνήθει τῶν δημοπρασιῶν τόπῳ ἐνώπιον τῶν οἰκείων εἰρηνοδικῶν, ἀντιπροσώπου τοῦ ἐν Χαλκίδι ὑπο)τος τῆς Ἑθνικῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος καὶ ἀντιπροσώπου τοῦ ἡγουμλίου τῆς Ἱ. Μονῆς Γαλατάκη. Ἐν περιπτώσει μεταώσεως τῆς δημοπρασίας ἐνεκεν οἰουδήποτε λόγου θὰ ἐπαναλαμβάνεται αὕτη τὴν ἐπομένῃ Κυριακῇ. Ἐν Χαλκίδι τῇ 3 Ἰανουαρίου 1931 Ὁ πρόεδρος † ὁ Χαλκίδος Γρηγόριος.

103 Τὸ Τοπικὸν Συμβούλιον τοῦ Ο.Δ.Ε.Π. τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ναυπακτίας καὶ Εὐρυτανίας προκηρύττει ὅτι ἐκτίθεται εἰς πλειοδοτικὴν δημοπρασίαν ἡ μονοετής ἐνοικίασις τοῦ θερινοῦ λειβαδίου τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Τατάρνης, τοῦ ἐν τῇ περιφερείᾳ Ἑπαινιαίων—Ἀγραφῶν—Εὐρυτανίας κειμένου καὶ καλουμένου «Φτέρη» ὑπὸ ταῖς τὰ γνωστά αὐτοῦ ὄρια καὶ συμφώνως τοῖς ὅροις καὶ ὑποχρεώσεσι τῆς ὑπ' ἀριθ. 221, προκηρῦξεως ἡμῶν. Ἡ δημοπρασία ἐνεργηθήσεται ἐν Κερασσοχωρίῳ—Ἀγραίων Εὐρυτανίας ἐνώπιον τοῦ Εἰρηνοδικοῦ Ἀγραίων, ἀντιπροσώπου τοῦ ἐν Καρπενησίῳ Ὑπο)τος τῆς Ἑθν. Τραπεζῆς καὶ ἀντιπροσώπου τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Τατάρνης τὴν 8ην τοῦ μηνὸς Φεβρουαρίου 1931 ἡμέραν Κυριακὴν καὶ ἀπὸ τῆς 10 π. μ. μέχρι τῆς 12ης μεσημβρινῆς ὧρας. Ὡς ἐλάχιστος ὄρος προσφορᾶς ὀρίσθη τὸ ποσὸν τῶν δραχμῶν εἰκοσὶ χιλιάδων (ἀρ. 20.000) ἐτησίως. Ἐν Ναυπακτῷ τῇ 23 Δεκεμβρίου 1930. Ὁ Πρόεδρος τοῦ Τοπικοῦ Συμβουλίου τοῦ Ο. Δ. Ε. Π. † ὁ Ναυπ. καὶ Εὐρ. Ἀμβρόσιος.

ΟΡΟΙ ΣΥΝΑΡΜΟΝ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΔΡΧ. 50, ΕΣΩΤ. ΦΡ. 50, ΑΜΕΡ. ΔΟΛ. 3
ΜΟΝΩΝ ΚΑΙ ΝΑΒΝ ΕΠΑΡΧΙΑΚΩΝ ΠΡΟΤΕΥΟΥΣΩΝ ΔΡΧ. 100
ΝΑΩΝ ΧΟΡΙΩΝ ΔΡΧ. 50, ΙΕΡΕΩΝ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΔΡΧ. 20
ΦΟΙΤΗΤΩΝ ΚΑΙ ΙΕΡΟΣΠΟΥΔΑΣΤΩΝ ΔΡΧ. 30

Τύποις «Φρόνικος» Ὀδὸς Σταδίου 44, Ἀθήναι